

Snart skal barneombud Anne Lindboe (bildet) få en etterfølger. Redd Barnas ungdomsorganisasjon er bekymret over konsekvensene for barneombudets uavhengighet hvis en av kandidatene, som er gift med et regjeringsmedlem, får jobben. FOTO: JAN T. ESPEDAL

Et nytt barneombud skal utnevnes, men i prosessen risikerer vi et barneombud med sterke tilknytninger til Regjeringen.

Vi trenger et uavhengig barneombud

Debatt

Øystein Kolstad
Kvalø
leder i Press (Redd Barna ungdom)

Norge har lenge vært et foregangsland for barns rettigheter. FNs barnekonvensjon er inkorporert i Norges lover, og vi har tradisjon for å verne om barns rettigheter på de fleste områder. Denne våren skjer en viktig utnevning som vil få betydning for mange barn. Et nytt barneombud skal utnevnes, men i prosessen risikerer vi et barneombud med sterke tilknytninger til Regjeringen. Det er en dårlig nyhet for alle barn i Norge!

En positiv utvikling, men uten kritisk blikk

I 1981 fikk Norge verdens første barneombud og har siden inspirert flere andre land til å opprette lignende strukturer. Ombudet driver informasjonstiltak, gir innspill til Stortinget og Regjeringen og er i direkte kontakt med barn for å få et bredest mulig kunnskapsgrunnlag. Barneombudet har de siste årene vært en sterk stemme for blant annet å støtte barn utsatt for vold og overgrep.

Barneombudet ledes av den som av Kongen i statsråd oppnevnes som barneombud for en periode på seks år, uten adgang til gjenoppnevning. Tidligere kunne barneombudet oppnevnes på ny dersom Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) ønsket dette. At adgangen til gjenoppnevning er fjernet, har sørget for et mer uavhengig ombud, men vi trenger å ta ytterligere grep.

Anne Lindboes åremål er ved veis ende, og et nytt barneombud skal tilsettes denne våren. Da er det på tide å vurdere uavhengighe-

ten som kreves for å stå på barrikadene for barns grunnleggende rettigheter.

En problematisk historie

Barneombud-saken fra 2008 viste hvordan manglende uavhengighet fra BLD kan utarte. Daværende barneombud Reidar Hjermann fikk ikke fortsette, noe som skapte spekulasjoner rundt hvorvidt hans kritikk av regjeringen førte til at han ikke ble utnevnt på nytt.

Saken endte med at barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen måtte gå av som følge av for tette bånd til Ida Hjort Kraby, som ministeren selv ønsket å utnevne. Saken er et eksempel på hvor uheldig prosessen kan være når den praktiske utnevelsen av et ombud skjer i et departement. Siden 2008 er det gjort grep, og det finnes ikke grunn til å tro at noe lignende har skjedd igjen, men vi skylder alle landets barn og unge å ta debatten før vi står i en ny vanskelig situasjon.

Uavhengig arbeid

Denne våren skal et nytt barneombud utnevnes. Forhåpentlig blir det siste ombud der den utnevelsen skjer i et departement. Utnevelsen bør gjøres av en uavhengig instans der et mangfold av meninger representeres og hvor barn med et klart mandat får være med i beslutningsprosessen. Myndigheten til å oppnevne barneombudet kunne vært flyttet til Stortinget, og tør jeg drømme stort vil barneombudet en gang i fremtiden oppnevnes av barn og unge selv.

Vi må tørre å ta tak i denne viktige problemstillingen. Vi må sikre at den som har én av Norges viktigste jobber ikke blir hindret i å kjempe for barns rettigheter. Med et uavhengig barneombud vil barns rettigheter i Norge stå enda sterkere. Den rettferdigheten skylder vi alle landets barn og unge.

Kort sagt

Professor Frøland, NRK og lobotomi

«Sterk fordømmende og nedlatende», «massiv historieløshet og uvitenhet.» Slik omtaler Stig S. Frøland NRKs reportasje om behandlingsformer ved Lier sykehus 1930-60, (Aftenposten 10. april). Når NRK fremstiller insulinsjokk, elektrosjokk og lobotomi nærmest som «tortur», realitetsorienterer Frøland oss: Men fakta som at Egas Monez fikk Nobelprisen i medisin i 1949 for lanseringen av lobotomi, og at lobotomi ble innført i en rekke vestlige land, vil neppe utvide Frølands tilhengerskare.

Alvorlige bivirkninger til tross, heter det så, behandlingsmetoden ble vurdert effektiv inntil psykofarmaka ble innført. På hvilken måte effektiv? Joda, lobotomi var effektivt i betydningen rolige pasienter som ikke lenger var til bry, ødelagte hjerner, ødelagte liv, mange dødsfall.

Frølands syn på lobotomi hører hjemme på historiens skraphaug. Men denne skraphaugen er ikke forsvunnet. Fortidens kirurgiske lobotomi opptrer i dag i ny form: Psykofarmaka langt over anbefalte doser og varighet, er i realiteten kjemisk lobotomi.

Björg Njaa
sosiolog, mag.art, tidl. leder
Landsforeningen for
påvarende innen psykisk helse

Seks suksesspunkter

Politisk redaktør Trine Eilertsen griper til biodiesel som et eksempel på manglende utredning og «fetteren» samfunnsøkonomisk analyse i en kommentar 17. april. Hun mener innblandingspåbudet feiler på fire av seks punkter. Muligens det offentlige har formulert seg klumsete, men her følger en oppdatert sekspunktanalyse.

1. Problemet: fossil biodiesel forverrer klima.

2. Relevans: optimal biodiesel erstatter fossil biodiesel.

3. Prinsipielle utfordringer: planter til biodiesel kan utradere skog og fortrenge mat.

4. Anbefalte tiltak: biodiesel fra bærekraftig palme på degradert beite på den naturlige savannen Altillanura i Colombia. Tilgjengelige 6-8 millioner hektar dekker hele Europas behov.

5. Effekter: skogplanting av celluloserik palme på spinkle gress-tuster reduserer CO₂ utslipp i diesel med 134 prosent, dvs. biologisk karbonfangst og lagring.

6. Forutsetninger: vi har endelig fred i Colombia, og norske forbrukere, NGOer og politikere ønsker forhåpentligvis den gode palme velkommen.

Der myndighetene famler, har innovativt næringsliv identifisert muligheten. Industrialistene Kristian og Ole Martin Siem har bevist at det er mulig å produsere palme på den colombianske savannen. Vi lanserer neste uke gjennom handelsselskapet C2Biotrade vår intensjon om å levere 250.000 tonn i året til det nordiske markedet innen 6-7 år ved å starte planting av 60.000 hektar nå. Dette er kun oppstart. Sammen med colombianske bønder kan vi oppfylle Jeløya-erklæringens målsetning om 40 prosent iblanding innen

2030 med vare som er billigere enn sin fossile «bestefar».

Henrik Wiig
direktør C2Biotrade og forsker
Oslo Met

Landet er tjent med samarbeid

Ingen har bedt Ap være støtteparti for høyresiden i norsk politikk. Men et styringsparti tar ansvar også i opposisjon.

I Aftenposten 12. april bekrefter Kjersti Stenseng det vi har fryktet. Ap forlater rollen som styringsparti. Stenseng skriver at Ap ikke er et støtteparti for Regjeringen (som om noen led av den misforståelsen). Videre påpeker hun at de er på venstresiden i norsk politikk og at de nå forlater strategien med å bygge samarbeid mot KrF og vil prioritere det rødgrønne prosjektet, i den grad man kan si det eksisterer.

Den norske tradisjonen er også at selv om en av blokkene har flertall, så har vi funnet sammen i brede forlik på saker som er viktige for stabiliteten i landet vårt. Uansett hvilket alternativ som vinner valget så vet folk at noen hovedlinjer ligger fast. Den norske suksessen er ikke først og fremst opptatt av å påføre den andre nederlag for nederlagets skyld, men tvert imot å finne sammen der det er mulig. Det er grunnen til at Høyre var med på både pensjonsreform og klimaforlik som opposisjonsparti til den rødgrønne flertallsregjeringen. Nå sier Stenseng og Ap at denne tradisjonen skal forlates til fordel for mer spill og steilere fronter i saker som er viktige for vanlige folk og for næringslivet vårt.

Et styringsparti er også et styringsparti i opposisjon. Derfor er det skuffende å se at AP nå legger bort sin vilje til å styre og påvirke. Aps nye strategi er et klart linjeskift fra det som har vært deres varemerke, nemlig viljen til å styre og til å utøve innflytelse også i opposisjon. Dermed kan det også ta svært lang tid før de får tillit av velgerne til å innta posisjonen som styringsparti i regjering.

Henrik Asheim
finanspolitisk talsperson,
Høyre

Hva er problemet med hytteutbyggingen?

Debatten i Aftenposten om hytteutbygging i fjellområdene de siste ukene følger oppgatte spor: Naturen og villmarka ødelegges av profittjagende utbyggere og ansvarsløse, små kommuner. Det er ikke problemet. Utfordringen er at metoder, modeller og retningslinjer for hytteutbygging fremdeles er de samme som på 1960-tallet. Hverken politikken eller planleggingen er tilpasset dagens hytteliv.

Hytteområdene er i flere tiår blitt bygget med boligstandard, helårsvei, strøm, vannforsyning og avløpsanlegg, ofte som dårlig planlagte og forvokste boligfelt. Flere og flere husholdninger disponerer flere bygninger med boligstandard. Hjemmet består av flere hus på ulike steder, som tilsammen danner «flerhushjemmet».